

U 29/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi datan oikeudenmukaista saatavuutta ja käyttöä koskevista yhdenmukaisista säännöistä (datasäädös)

Liikenne- ja viestintävaliokunta 6.4.2022
Erityisasiantuntija Anna A. Wennäkoski
/LVM

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Ehdotuksen taustaa, kontekstia ja tavoitteita

Taustaa ja kontekstia:

- Datan ja esineiden internetin merkityksen kasvu
- Osa EU:n datastrategiaa, jonka tavoitteena datavetoisten sisämarkkinoiden edistäminen
- Datasäädöksen tavoitteena varmistaa datasta saatavan arvon oikeudenmukainen jakaminen datatalouden toimijoiden kesken sekä edistää datan saatavuutta ja käyttöä
- Horisontaalinen säädös
- Soveltamisala - verkkoon kytketyt tuotteet tai palvelut (kuten IoT ja virtuaali-avustajat) ja näiden käytöstä kertyvä data

Pääasiallista sisältöä (1/2)

- Yhteiset säännöt datan jakamisen velvoitteisiin ja sen käytölle kaikille dataa hyödyntäville sektoreille
- Uusia velvoitteita datan jakamiseen ja oikeuksia datan käyttöön
  - Tärkeimpinä:
    - Tuotteiden suunnittelu ja valmistus sekä palveluiden tarjonta niin, että niiden käytön tuloksena tuotettu data on oletusarvoisesti helposti, turvallisesti ja tarvittaessa suoraan käyttäjän saatavilla
    - Oikeus datan jakamiseen kolmansien osapuolten kanssa
    - Datan jakamista koskevien sopimusehtojen oltava (mikro- ja pienyrityksille) oikeudenmukaisia, kohtuullisia ja syrjimättömiä
- Julkisen sektorin viranomaisille poikkeuksellisissa tarpeissa, pyynnöstä pääsy ja käyttöoikeus yksityisen yrityksen hallussa olevaan dataan

Pääasiallista sisältöä (2/2)

- Datankäsittelypalveluiden tarjoajille velvoitteita teknisten ja sopimuksellisten esteiden poistamiseksi, sen varmistamiseksi, että asiakkaat voivat vaihtaa palveluntarjoajaa sujuvasti
- Yhteentoimivuutta koskevia vaatimuksia data-avaruuksien ylläpitäjille
- Vaatimuksia myös datan jakamiseen liittyville älysopimuksille
- Ei-henkilötietojen kansainväliset siirrot: velvoite toteuttaa kaikki kohtuudella toteutettavissa olevat toimenpiteet siirron tai viranomaisten pääsyn siihen estämiseksi, jos siirto tai pääsy olisi ristiriidassa EU:n tai jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön kanssa
- Valtuudet komissiolle standardien laadinnan ohjaamiseen
- Lisäksi rajanveto tietokantasuojaan ja tietokantadirektiivin uudelleenarviointi
- Lisäksi tulossa täydentävää sektorisääntelyä (mm. teknisiä vaatimuksia)

Ydinviestejä valtioneuvoston kannasta

- Valtioneuvosto pitää EU-tasoisia datapolitiikan toimia tarpeellisina ja tukee vahvasti datasäädöstä aloitteena, joka täydentää EU:n datasääntelyä
- Toimenpidealueina Suomi on korostanut oikeuksia dataan, dataan pääsyä ja siirrettävyyttä palvelujen välillä sekä yhteentoimivuutta datan jakamisen edellytyksenä
- Datasäädöksen tavoite datan laajemmasta saatavuudesta on kriittinen Euroopalle

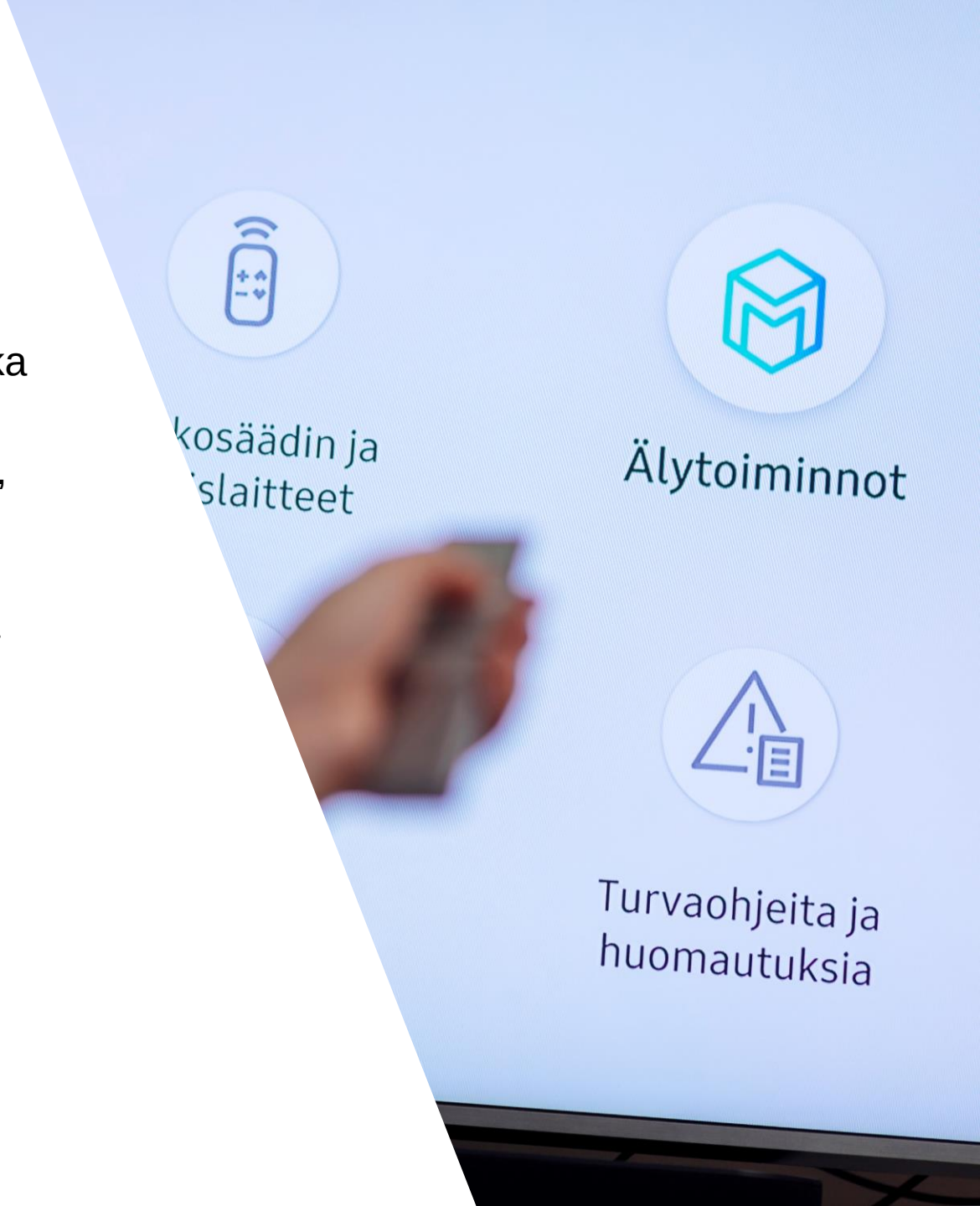

Valtioneuvoston kantoja (jatkuu)

- Valtioneuvosto pitää tärkeänä käyttäjän oikeuksien laajentamista
- Ensiarvoisen tärkeää on myös se, että tiedon tuottajilla, eli yrityksillä ja ihmisillä joiden toimista tai ominaisuuksista data syntyy, säilyy aito mahdollisuus määrätä heitä koskevan datansa käytöstä ja jakamisesta, sekä saada oma osuutensa sen käytöstä syntyvästä hyödystä
- Tärkeää, että sääntely on soveltamisalaltaan ja vaatimuksiltaan selkeä, jotta yritysten ja toimijoiden on helppo ymmärtää vaatimukset, jotka tulevat sovellettavaksi
- Lisäksi säädösehdotukseen liittyviä yksityiskohtia tulee tarkastella suhteessa vaatimuksiin, joita liittyy tietosuojaan, salassa pidettäviin tietoihin ja julkisuuslainsäädäntöön, aineettomiin oikeuksiin sekä kilpailun toimivuuteen

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi

Ota yhteyttä:
anna.wennakoski@gov.fi

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ